

Výroční zpráva Archivu Biskupství brněnského za rok 2021

Základní a kontaktní údaje instituce

Název: Biskupství brněnské
Adresa: Petrov 8, 601 43 Brno
IČ: 00445142
Telefon: 533 033 111
Fax: 543 237 042
E-mail: brno@biskupstvi.cz
web: www.biskupstvi.cz

Základní a kontaktní údaje archivního pracoviště

Adresa: Odbojářů 803, 664 61 Rajhrad
Adresa pro písemný styk: Petrov 8, 601 43 Brno
Telefon: 518 633 494
E-mail: archiv@biskupstvi.cz
Akreditace: Rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru archivní správy a spisové služby, z 23. srpna 2011 (č. j. MV-89876-3/AS-2011) o udělení akreditace Pro archivní přístavbu akreditace doplněna 29. 6. 2018 (č. j. MV-65044-3/AS-2018)
Status: soukromý archiv (§ 57 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

Práce Diecézního archivu byla v roce 2021 opět limitována protiepidemickými opatřeními, což se projevilo úbytkem odpracovaných dní, zejména z důvodu opakované karanténní péče o děti. Šesti jarních týdnů, kdy archiv fungoval formou home office, jsme využili k převodu alespoň části našich archivních pomůcek do programu ELZA. Po odeznění nejpřísnějších omezení se stala naší prioritou badatelská agenda. I nadále však probíhaly návštěvy farností s přebíráním historických dokumentů do spisovny (převzato bylo cca 20 bm) a jejich postupné zpracovávání.

I. Personální podmínky archivu

Tab. č. 1

Systemizovaný a skutečný stav pracovníků a jejich funkční zařazení

Druh pracovní činnosti	systemizovaný stav	skutečný stav ¹
vedení archivu	1	1
předarchivní péče, zpracování archiválií, badatelské služby	2	2

Se správou archivu je spojeno vedení ústřední spisovny Biskupství brněnského.

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

Tab. č. 2: Počty a velikost archivních souborů členěné podle evidenčních statusů

¹ V přepočtu na pracovní úvazky

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví
 Tab č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

Archiv		Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky
		Uloženo v archivu***			Celkem				počet	počet
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]			
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10 ¹⁾	
536000010 Archiv Biskupství brněnského	N:	149	428,39 0,00	27,79 0,00	149	428,39 0,00	27,79 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 350
	Z:	251	1113,36 0,00	72,21 0,00	251	1113,36 0,00	72,21 0,00	Nepoškozený 68	Poškozený 403	speciální: 1
	I:	149	975,80 0,00	63,29 0,00	149	975,80 0,00	63,29 0,00	Nezjištěno 10		referenční: 0
	Σ:	481	1541,75 0,00		481	1541,75 0,00		Ze zapsaných ev. jednotek: poškozeno [ks]: 7421		všechny: 351
Archiv		Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky
		Uloženo v archivu***			Celkem				počet	počet
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]			
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10 ¹⁾	
Souhrn	N:	149	428,39 0,00	27,79 0,00	149	428,39 0,00	27,79 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 350
	Z:	251	1113,36 0,00	72,21 0,00	251	1113,36 0,00	72,21 0,00	Nepoškozený 68	Poškozený 403	speciální: 1
	I:	149	975,80 0,00	63,29 0,00	149	975,80 0,00	63,29 0,00	Nezjištěno 10		referenční: 0
	Σ:	481	1541,75 0,00		481	1541,75 0,00		Ze zapsaných ev. jednotek: poškozeno [ks]: 7421		všechny: 351

Veškeré hodnoty digitální velikosti se zaokrouhlují na MB (MegaByte)

Legenda:

- * N: [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže
 - Z: [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže
 - I: [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže
 - Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů
-
- ** N: [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů
 - [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 - Z: [bm] ... zpracovaná metráž
 - [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 - I: [bm] ... inventarizovaná
 - [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 - Σ: [bm] ... celková metráž(=N: + Z:)
 - [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě
-
- *** Uloženo v archivu ...archivní soubory s evidenčním statutem 1 nebo 3
 - **** metráž [%] ...relativní zastoupení vzhledem k celkové metráži
 - MB [%] ...relativní zastoupení vzhledem k celkové velikosti ev. jednotek v digitální podobě
-
- i) Archivní pomůckyvždy celkový počet archivních pomůcek v evidenci archivu
-
- Číselník evidenčních statusů:
1. Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
 2. Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
 3. Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
 4. Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
 5. Archivní soubory archivem pouze evidované

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví
 Tab. č. 2: Počty a velikost archivních souborů členěné podle evidenčních statusů

Archiv		Archivní soubory							
		Evidenční status: 1		Evidenční status: 2		Evidenční status: 3		Evidenční status: 4 + 5	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
536000010 Archiv Biskupství brněnského	N:	36	143,06 0,00	0	0,00 0,00	113	285,33 0,00	0	0,00 0,00
	Z:	23	699,90 0,00	0	0,00 0,00	228	413,46 0,00	0	0,00 0,00
	I:	15	684,36 0,00	0	0,00 0,00	134	291,44 0,00	0	0,00 0,00
	Σ:	63	842,96 0,00	0	0,00 0,00	418	698,79 0,00	0	0,00 0,00

Archiv	2	Archivní soubory							
		Evidenční status: 1		Evidenční status: 2		Evidenční status: 3		Evidenční status: 4 + 5	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]
1	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**	
Souhrn	N:	36	143,06 0,00	0	0,00 0,00	113	285,33 0,00	0	0,00 0,00
	Z:	23	699,90 0,00	0	0,00 0,00	228	413,46 0,00	0	0,00 0,00
	I:	15	684,36 0,00	0	0,00 0,00	134	291,44 0,00	0	0,00 0,00
	Σ:	63	842,96 0,00	0	0,00 0,00	418	698,79 0,00	0	0,00 0,00

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

- * N: [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže
- Z: [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže
- I: [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže
- Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů (≠N:+Z:)
- ** N: [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů
- [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Z: [bm] ... zpracovaná metráž
- [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- I: [bm] ... inventarizovaná metráž
- [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Σ: [bm] ... celková metráž(=N:+Z:)
- [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

Číselník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

III. Výběr, zpracování a využívání archiválií

Tab. č. 1

Protokoly o výběru archiválií

a) ve skartačním řízení

Původce	Počet protokolů	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v %	Počet správních řízení podle § 10 odst. 3
Biskupství brněnské	1	7,36	2,14	29,07	0
Diecézní charita Brno	1	cca 8,80	cca 8,80	100,00	0
DCH Brno, Oblastní Charita Hodonín	1	cca 9,32	cca 9,00	96,56	0
DCH Brno, Oblastní Charita Jihlava	1	cca 8,96	cca 8,96	100,00	0
Římskokatolická farnost Brno-Žabovřesky	1	cca 1,14	cca 1,14	100,00	0

b) mimo skartační řízení

Původce	Počet protokolů	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v %	Počet správních řízení podle § 10 odst. 3
Kapitula sv. Petra a Pavla	1	0,01	0,00	0,00	0
Sdružení Petrov, z. s.	1	1,02	0,93	91,17	0
Hedvika Ševčíková	1	0,24	0,00	0,00	0
Miles Jesu	1	0,01	0,00	0,00	0
Musica sacra	1	cca 1,28	cca 1,28	100,00	0
Římskokatolická farnost Horní Bojanovice	1	0,61	0,00	0,00	0
Římskokatolická farnost Rakvice	1	0,03	0,00	0,00	0
Římskokatolická farnost Přítluky	1	0,03	0,00	0,00	0
Římskokatolická farnost Domašov	1	0,60	0,24	40,00	0
Římskokatolická farnost u sv. Petra a Pavla	1	0,15	0,00	0,00	0

Po přemanimulování kvůli účelnějšímu využití ukládacích prostor činil faktický celkový roční přírůstek 7,22 bm archiválií.

Kontrola protokolů podle § 52 písm. i) a podle § 79 odst. 2 písm. f)

Kontroly protokolů Archiv Biskupství brněnského jakožto archiv soukromý neprovádí.

Tab. č. 3

Zpracování archiválií

Pokračující převod starších archivních pomůcek do počítačového programu ELZA se stal příležitostí k prohloubení popisu a k zápisu dodatků k archivním souborům. Některé archivní pomůcky, klasifikované dosud jako manipulační seznamy, tím dostaly podobu jednoduchých inventářů. Postupovalo i zpracování přírůstků z výběru archiválií a vytváření nových archivních pomůcek. U jednoho z fondů byl podíl přírůstků natolik zásadní, že byla upřednostněna celková reinventarizace. Souběžně probíhala i adjustace archivních fondů převzatých ze státních okresních archivů. Archiválie byly přečíslovávány, opatřovány novými obaly a štítky a podle potřeby i přečištěny a částečně přemanimulovány. Za rok 2021 bylo tímto způsobem adjustováno cca 40 bm.

Název archivního souboru	Zpracováno bm za rok	Inventarizováno bm za rok		Zkatalog. evidenčních jednotek	Počet katalog. záznamů	Zrejstřikováno evidenčních jednotek
		definitivně	průběžně			
FÚ Archlebov	0,00	0,28	0	0	0	0
FÚ Babice nad Svitavou	0,00	0,07	0	0	0	0
FÚ Batelov	0,00	0,71	0	0	0	0
FÚ Bedřichov	0,00	1,60	0	0	0	0
FÚ Benešov	0,06	0,94	0	0	0	0
FÚ Biskupice	0,00	0,49	0	0	0	0
FÚ Blansko	0,00	2,34	0	0	0	0
FÚ Blučina	0,00	1,81	0	0	0	0
FÚ Branišovice	0,06	0,71	0	0	0	0
FÚ Brno-sv. Petr a Pavel	0,47	0,47	0	0	0	0
FÚ Brno-Husovice	1,75	1,75	0	0	0	0
FÚ u sv. Jiljí, Brno-Líšeň	0,77	0,77	0	0	0	0
FÚ Brno-Tuřany	1,81	1,81	0	0	0	0
FÚ Brno-	0,11	0,11	0	0	0	0

Zábrdovice						
FÚ Brno-Žebětín	0,31	0,31	0	0	0	0
FÚ Brtnice	0,13	0,13	0	0	0	0
FÚ Brumovice	0,27	0,27	0	0	0	0
FÚ Březí (u Vlкова)	0,07	0,07	0	0	0	0
FÚ Březí u Mikulova	0,06	0,06	0	0	0	0
FÚ Budišov	1,58	3,80	0	0	0	0
FÚ Jakubov	1,89	1,89	0	0	0	0
FÚ Pavlice	1,39	1,39	0	0	0	0
FÚ Židlochovice	0,00	2,55	0	0	0	0
Huyn Pavel	0,70	0,70	0	0	0	0
Pekárek Alois	0,27	0,27	0	0	0	0

Reinventarizace

Název archivního souboru	Zpracováno bm za rok	Inventarizováno bm za rok		Zkatalog. evidenčních jednotek	Počet katalog. záznamů	Zrejstříkováno evidenčních jednotek
		definitivně	průběžně			
FÚ u Zvěstování Panny Marie Brno-Tuřany	0,00	3,85	0	0	0	0

Tab. č. 4

Využívání archiválií

Počet badatelů celkem	Z toho cizinců	Počet badatelských návštěv	Počet správních řízení podle § 38 odst. 2	Počet zapůjčených evidenčních jednotek	Počet vypůjčených evidenčních jednotek	Počet rešerší pro úřední potřebu	Počet rešerší pro soukromé účely
56	3	79	0	24	0	32	31

Počet evidenčních jednotek předložených badatelům k nahlédnutí	1189
Počet zodpovězených badatelských dotazů (včetně tématických soupisů archiválií badatelům k studiu)	185
z toho zahraničních	12
Počet kopií archiválií zhotovených badatelům	64

Počet zhotovených ověřených kopií	7
Počet výpisů	1
Počet skenů zhotovených badatelům	445
Počet povolení vydaných badatelům ke zhotovení kopií vlastní technikou	48
Počet snímků zhotovených badateli vlastní reprodukční technikou	10258
Počet připravených povolení k publikaci	9
Počet exkurzí v archivu	1
Počet účastníků exkurzí	34

Kvůli platným hygienickým předpisům zůstala naše badatelna po část roku veřejnosti zcela nepřístupná. Po uvolnění nejpřísnějších opatření jsme s ohledem na malou kapacitu naší badatelny návštěvy přijímali pouze individuálně, zato jsme však badatelské dny neomezovali jenom na dva dny v týdnu, ale byli jsme badatelům k dispozici prakticky denně. Na straně badatelů se tato mimořádná situace odrazila mimo jiné i v navýšení jejich požadavků na počty evidenčních jednotek předkládaných během jednoho studijního dne. Naše úsilí vyhovět jim v tomto směru dosahovalo v řadě případů samotné hranice provozních možností. Podstatná část komunikace s veřejností se ovšem odehrávala elektronickou cestou. Převažovali zde genealogové, kteří doufali, že jim církevní archiv může nabídnout víc informací než matriky zveřejněné státními archivy na internetu. Naše možnosti byly v tomto směru spíš jen doplňkové. Jinak se tradičně nejvíce badatelů zajímalo o dějiny farností, životopisy kněží a stavební vývoj církevních památek, často s přesahy k širšímu regionálnímu vývoji nebo církevním dějinám obecně. Přetrvával zájem obcí o původ a osudy polních křížů a kapliček s cílem dosáhnout jejich autentické obnovy. Pro potřeby úřadů archiv vyhledával nejčastěji pracovní-právní doklady, dokumenty k procesům diecézního církevního soudu a záznamy k majetkovým záležitostem. Častými návštěvníky našeho archivu byli i v tomto roce kromě studentů pracovníci Národního památkového ústavu, vysokých škol, archivů a muzeí.

IV. Stav archiválií

Tab. č. 1

Prověrky fyzického stavu

Počet prověrek fyzického stavu	Z toho AKP	Z toho NKP	Počet případů zjištěného poškození
0	0	0	0

Tab. č. 2

Extrémní naměřené hodnoty teploty a relativní vlhkosti podle přílohy č. 5 k vyhlášce č. 645/2004 Sb. v platném znění, odst. II.

K odchylkám od předepsaných hodnot teploty a relativní vlhkosti docházelo v letním období, přesahy však nebyly vážné.

Místo měření	Datum měření	Teplota v °C	Relativní vlhkost v %
Depozitář I	6. 6. – 5. 8.	17,0 – 19,6	42,9 – 49,7
- “ -	6. 8. – 17. 8.	18,3 – 18,8	49,1 – 51,7
- “ -	31. 8. – 1. 9.	17,5 – 18,0	51,2 – 51,6
Depozitář II	9. 6. – 18. 6.	18,1 – 18,7	41,4 – 42,6
- “ -	2. 7. – 4. 7.	18,1 – 18,2	44,3 – 44,5
- “ -	21. 7. – 23. 7.	18,1 – 18,2	46,1 – 46,7
- “ -	2. 8. – 10. 8.	18,0 – 18,5	46,7 – 47,8
- “ -	17. 8. – 3. 9.	18,0 – 18,5	48,7 – 50,3
- “ -	18. 9. – 29. 9.	17,9 – 18,3	49,9 – 50,9

Tab. č. 3

Množství zhotovených kopií za rok 2021

Zdigitalizovány byly 4 farní kroniky.

Název archivního souboru	Počet políček bezpečnostního mikrofilmu	Počet kusů bezpečnostních negativů	Počet políček studijních kopií	Počet digitálních kopií
FÚ Bořetice	0	0	0	359
FÚ Kobyly	0	0	0	340
FÚ Starovice	0	0	0	259
FÚ Vrbice	0	0	0	200

V. Konzervace a restaurování

Restaurátorské oddělení Moravského zemského archivu v Brně zrestaurovalo osm našich pergamenových listin, které byly zapůjčeny jako exponáty pro výstavu Pod ochranou svatého Petra. Morava a papežství ve středověku a raném novověku.

Tab. č. 1

Druh archiválií	Značka archivního souboru	Zkonzervováno a zrestaurováno
Počet pergamenových listin	Kapitula sv. Petra a Pavla v Brně	3
	Kapitula Mikulov	5
Počet papírových listin	-	-
Počet přivěšených pečeti	-	-
Počet perg. rukopisů	-	-
Počet papír. rkp. nebo knih	-	-
Počet vazeb	-	-
Počet spisů	-	-
Počet map	-	-
Počet grafických listů	-	-

Nové přírůstky procházejí již před vstupem do ústřední spisovny sterilizací.

Tab. č. 2

Konzervování a restaurování zakázkovým způsobem

Název firmy	Počet zakázek	Náklady v Kč
-	-	-

VI. Ostatní odborná činnost

Odborná spolupráce a vzdělávání

- Metodická skupina pro zpracování archivních fondů vikariátních / děkanských úřadů – Marie Plevová
- Vědecká archivní rada – Marie Plevová
- Spolupráce s farnostmi a Diecézní charitou při přípravě spisových a skartačních řádů
- Týdenní odborná archivní praxe studentky PF MU
- Zpracování obsahu paměťové schránky nalezené při rekonstrukci věže kostela v Rakvicích
- Kontrolní návštěva odboru archivní správy a spisové služby MV ČR – 18. 10. 2021

Přednášková, výstavní a jiná odborná činnost

- Přednáška on-line na téma Diecézní archiv Biskupství brněnského – FF MU – 11. 3. 2021 – Marie Plevová
- Zápůjčka exponátů na výstavu Půvab a lopota – z dílen uměleckých řemesel na Petrově – 25. 6. – 3. 10. 2021 – Diecézní muzeum Brno
- Výstavka Biskup Pavel Huyn, jak jsme ho (aspoň my) neznali – Diecézní archiv Biskupství brněnského 1. 10. – 30. 11. 2021 – 85 návštěvníků
- Přednáška Biskup Pavel Huyn – v rámci slavnosti k 75. výročí úmrtí – 1. 10. 2021 – Marie Plevová
- Exkurze studentů katedry pomocných věd historických a archivního studia FF UK – 15. 10. 2021 – 34 účastníků
- Zápůjčka exponátů na výstavu Pod ochranou sv. Petra. Morava a papežství ve středověku a raném novověku, pořádanou Ústavem pomocných věd historických a archivnictví FF MU a Moravským zemským archivem v Brně ve spolupráci s Archivem města Brna a Zemským archivem v Opavě 9. – 27. 11. 2021 v prostorách MZA

Účast pracovníků na konferencích a seminářích

- Seminář Elektronická badatelna – NA Praha – 16. 9. 2021 – Marie Plevová